

begunstigelsesprincippet. I Overensstemmelse hermed foreslog man i sin Tid den lettiske Regering ved en Noteveksling at træffe en midlertidig Handelsaftale, saaledes som det allerede var sket med Estland og Lithauen, og Meningen var da, at en saadan midlertidig Aftale — saa snart Forholdene maatte tillade det — skulde afløses af en egentlig Handelstraktat. Den lettiske Regerings Svar gik imidlertid ud paa, at den som Følge af en af Seimen truffen Beslutning ikke saa sig i Stand til at afslutte midlertidige Aftaler ved Noteveksling, men var rede til at forhandle om en endelig Handels- og Skibsfartstraktat paa Basis af et detailleret Udkast til en saadan, som samtidig blev tilstillet den danske Regering. Da Udenrigsministeriet maatte anse det for rigtigt at Hensyn til Handels- og Skibsfartsforbindelsen mellem de to Lande og Danskes Arbejde i Letland, at en retlig Basis skabtes herfor, besluttede man at forelægge Spørgsmaalet for Traktatkommissionen, der, efter en indgaaende Undersøgelse af Letlands økonomiske Forhold, dets Handels- og Traktatpolitik samt danske Erhvervsinteresser i Letland, henstillede til Udenrigsministeriet, at man søgte afsluttet en Traktat paa Basis af et af Kommissionen udarbejdet Modforslag. Paa dette Tidspunkt havde flere Stater, deriblandt England, allerede afsluttet Traktat med Letland, og andre førte Forhandlinger derom. Traktatkommissionens Modforslag, som paa flere Punkter, dels redaktionelt, dels reelt, ændrede det lettiske Traktatudkast, kom da til at ligge til Grund for de sidste Efteraar i Riga stedfundne Forhandlinger og det Resultat, man dær naaede til.

Traktaten, der indeholder de i Handelsstraktater sædvanlige Bestemmelser, er, ligesom Danmarks øvrige Traktater, væsentlig baseret paa Mestbegunstigelsesprincippet, som finder Anvendelse paa Ind- og Udførselen i Almindelighed, Tolden, de indenlandske Afgifter, Transitten, Statsborgernes Næringsvirksomhed, Selskabers Beskatning og Emigrationstrafikken, medens der er fastsat Nationalbehandling med Hensyn til Skibsfart, Jernbanetransport samt Beskatning af fysiske Personer. De to Lande tilsikrer derhos de respektive Statsborgere fri Adgang til Domstolene og Fritagelse for Militærtjeneste samt for ekstraordinære Byrder.

Traktaten omfatter ikke Grønlands Territorium, hvorimod grønlandske Varer nyder godt af den i Artikel XII fastsatte Mestbegunstigelse med Hensyn til Indførselstold og Toldbehandling i Almindelighed.

Jeg skal endelig henlede Opmærksomheden paa den i Artikel XXXIV indeholdte Bestemmelse om, at eventuelle Tvistigheder om Traktatens Anvendelse og Fortolkning, som ikke kan løses ad diplomatisk Vej, skal løses ved Voldgift. Denne Bestemmelse var, om end i en noget anden Affattelse, indeholdt i det før omtalte lettiske Traktatforslag. Da der i flere af Danmarks ældre Traktater, saaledes i Traktaten med Belgien af 1895, i Tillægsartiklen af 1905 til Traktaten med Chile og i Traktaten med Mexiko af 1910, findes Voldgiftsklausuler, og da Danmark med en Række Lande har afsluttet Voldgiftstraktater, der ogsaa finder Anvendelse paa Handelstraktater mellem Danmark og vedkommende Land, nærede man ingen Betænkelighed ved i Princippet at acceptere det lettiske Ønske om en saadan Klausuls Optagelse i Handelstraktaten. Den foreliggende Traktat er den første egentlige Traktat, der af Danmark er afsluttet med de af de tidligere russiske Østersøprovinser opstaaede nye Statsdannelser, og Traktaten skaber det første retlige Grundlag for Danmarks Handels- og Skibsfartsforbindelse med Letland. Vor Eksport til dette Land er vel endnu ret beskeden, men udviser dog en Stigning for det sidste Aar, for hvilket dansk Statistik foreligger, nemlig 1923, en Stigning, der efter de foreliggende Oplysninger synes at være fortsat i 1924. Det synes mig derfor af Betydning, at der skabes Sikkerhed for, at danske Varer vil komme til at nyde godt af de Fordele, som Letland maatte inddrømme Varer fra andre Lande, og det er derhos en Betyggelse for vor Skibsfart, der, som det fremgaar af Forslaget, indsejler betydelige Beløb i Trafikken paa Letland, at faa Sikkerhed for ikke et blive ugunstigere stillet i denne Trafik end den lettiske og enhver anden Nations Skibsfart. For de danske Statsborgere, som i ikke ringe Antal har bosat sig og driver Næringsvirksomhed i Letland, er det af Vigtighed, at der skabes et retligt Grundlag for deres Virksomhed derovre, og at der sikres dem de samme Fordele og Begunstigelser, som andre Landes Borgere maatte nyde godt af.

Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa de enkelte Bestemmelser i Traktaten, som jeg har haft Lejlighed til at drøfte med det udenrigspolitiske Nævn, men skal indskrænke mig til disse Bemærkninger og afslutte med en Anmodning om, at det hermed fremsatte Forslag om det høje Tings Samtykke til Traktaten gøres til Genstand for en hurtig og velvillig Behandling.